

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

**СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ,
ТОРГОВЕЛЬНИХ ТА БІРЖОВИХ СТРУКТУР**

підготовки Магістра

галузь знань 07 Управління та адміністрування

спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

освітньо-професійної програми Економіка підприємства

Силабус освітнього компонента «СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ, ТОРГОВЕЛЬНИХ ТА БІРЖОВИХ СТРУКТУР» підготовки магістра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства.

Розробник: Павлов К.В., професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, доктор економічних наук, професор, та доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, к.е.н.. Чуліпа І.Д.

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми:

Ірина ХОМІЮК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу протокол №1 від 09.09.2022 року.

Завідувач кафедри економіки,
підприємництва та маркетингу

Олена ПАВЛОВА

І. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Економіка підприємства, Магістр	Нормативний
Кількість годин/кредитів ECTS 120/4		Рік навчання 2
		Семестр 3
		Лекції 20 годин
		Практичні (семінарські) 20 годин
		Самостійна робота 72 годин
ІНДЗ: немає		Консультації 8 годин
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		Українська

ІІ. Інформація про викладача (-ів)

Павлов Костянтин Володимирович - доктор економічних наук, професор.

Чуліна Ігор Дмитрович – кандидат економічних наук, доцент.

Контактна інформація – 097-283-08-08, pavlov.kostiantyn@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

ІІІ. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Освітній компонент розроблено таким чином, щоб надати здобувачам вищої освіти необхідні знання, обов'язкові для того, щоб формувати у майбутніх здобувачів вищої освіти в галузі економіки сучасне системне мислення та комплекс спеціальних вмінь, практичних знань і навичок, розуміння торговельних процесів в підприємницькій торгівлі та біржовій діяльності. Тому у курсі представлено як огляд теоретичних основ функціонування біржових структур, інвестиційних проектів, стратегічної поведінки учасників вищезокреслених процесів тощо.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою освітнього компонента «Стратегія розвитку підприємницьких, торговельних та біржових структур» є формування у майбутніх спеціалістів основних компетентностей, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, діяти відповідально та свідомо, обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких структур, здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин, можливість та вміння займатися бізнес-плануванням, оцінюванням кон'юнктури ринків і результатів

діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням усіх можливих ризиків.

3.Результати навчання (компетентності).

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва, торгівлі та біржової діяльності або в процесі навчання, проведення досліджень та/або здійснення інновацій, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетенції

ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Фахові компетенції

ФК 1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.

ФК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

ФК 12. Здатність проводити бізнес-діагностику пріоритетних напрямків організації та ведення підприємницької діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.

ПРН 2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.

ПРН 5. Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

ПРН 7. Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

ПРН 10. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.

ПРН 14. Моделювати і прогнозувати процеси розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур з використанням економіко-математичного інструментарію та інформаційних технологій.

4. Структура освітнього компонента

Схема освітнього компонента денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Компетентності			Усьо го	Лек.	Пр.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
	ЗК	ФК	ПРН						
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи стратегії розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності									
Тема 1. Стратегія підприємства: поняття, еволюція, концепції	ЗК13 К5	ФК1 ФК4	ПР1 ПР2 ПР7	9	2	2	5	0	О,Т,П,Р/ 5
Тема 2. Стратегічний контекст підприємства	ЗК2 ЗК5	ФК4	ПР2 ПР 5 ПР10 ПР14	10	2	2	5	1	О,Т,РЗ/ 5
Тема 3. Аналіз стратегічного потенціалу підприємства	ЗК1	ФК1 ФК 12	ПР5 ПР7	10	2	2	5	1	О,Т,РЗ/ 5
Тема 4. Критерії оцінки ефективності проектів в підприємницькій, торгівельній та біржовій діяльності	ЗК2 ЗК5	ФК2 ФК 12	ПР2 ПР14	12	2	4	5	1	О,Т,РЗ/ 5
Разом за модулем 1				41	8	10	20	3	20
Змістовий модуль 2. Діяльність та управління торгівельних та біржових підприємств									
Тема 5. Стратегія диверсифікації діяльності підприємства	ЗК1 ЗК2 ЗК5	ФК1 ФК 12	ПР10	20	2	2	15	1	О,Т,РЗ/ 5
Тема 6. Альтернативність у стратегічному виборі	ЗК5	ФК1	ПР7 ПР10	20	2	2	15	1	О,Т,РЗ/ 5
Тема 7. Загальна характеристика функціональної стратегії	ЗК1 ЗК5	ФК1 ФК2	ПР1 ПР5	12	2	2	7	1	О,Т,РЗ/ 5
Тема 8. Стратегічні аспекти у функціональних сферах діяльності підприємства	ЗК1 ЗК2	ФК 12	ПР2 ПР5	16	3	2	10	1	О,Т,РЗ/ 5
Тема 9. Сучасний	ЗК5	ФК2	ПР7	11	3	2	5	1	О,Т,РЗ/ 5

стан і перспективи розвитку стратегічного управління в Україні			ПР10						
Разом за модулем 2				79	12	10	52	5	20
Модульна контрольна робота 1									
Модульна контрольна робота 2									
Всього годин / Балів				120	20	20	72	8	100

*Методи контролю *: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, О-опитування, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.*

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача освіти (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем освіти самостійно під методичним керівництвом викладача.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти, віднесено:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.
4. Підготовка до практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним здобувачем освіти особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Відвідування занять є обов’язковим компонентом вивчення навчальної дисципліни. Про відсутність з поважних причин здобувачі освіти зобов’язані доводити до відома викладача заздалегідь. За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із деканатом та викладачем.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnii.pdf).

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом навчального компонента:

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-2 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

На іспит виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Перелік питань на екзамен

1. Еволюція систем планування розвитку фірми. Процес розвитку підприємства як об'єкта управління.
2. Основні етапи розробки та реалізації стратегії на підприємстві.
3. Сутність стратегії підприємства. Поняття стратегічної одиниці бізнесу (СОБ) та портфеля підприємства.
4. Стратегії однобізнесових та мультибізнесових підприємств, їх види та призначення. Ієрархія стратегій, процес її формування на підприємстві.
5. Роль і функції вищого керівництва у розробці стратегії. Розробка стратегії та структура управління підприємством.
6. Інформаційно-аналітичне забезпечення процесу розробки стратегії.
7. Макро- та мікро середовище підприємства – сутність та основні характеристики. Система сканування та прогнозування зовнішнього середовища.
8. Основні типи зовнішнього середовища. Аналіз галузі та конкуренції.
9. Аналіз споживачів. Основні критерії сегментації ринку.
10. Аналіз постачальників. Фактори, що необхідно враховувати при аналізі постачальників.

11. Аналіз конкурентів. Поняття стратегічної групи конкурентів.
12. Визначення загроз і можливостей зовнішнього середовища. Методи реагування на зміни зовнішнього середовища.
13. Сутність та принципи аналізу внутрішнього середовища підприємства. Оцінка сильних та слабких сторін підприємства.
14. Проблеми аналізу внутрішнього середовища, його роль в розробці стратегії підприємства
15. PEST-аналіз, його роль в аналізі зовнішнього середовища. Характеристики матриці можливостей та матриці загроз.
16. SWOT - аналіз як узагальнюючий метод аналізу середовища. Складання профілю середовища.
17. Поняття місії підприємства. Фактори, які потрібно враховувати при розробці місії.
18. Цілі підприємства, основні напрямки встановлення цілей. Класифікація цілей.
19. Фази та способи встановлення цілей. Вимоги до цілей. Ієрархія цілей.
20. Корпоративна стратегія підприємства. Поняття та основні типи корпоративних стратегій.
21. Конкурентна стратегія як план окремого бізнес-напрямку підприємства. Типи конкурентних стратегій (бізнес-стратегій).
22. Функціональні стратегії, їх призначення та взаємозв'язок.
23. Сутність та основні етапи портфельного аналізу.
24. Характеристика матриці Бостонської консультаційної групи (БКГ). Основні переваги та недоліки матриці БКГ.
25. Багатофакторна матриця компанії "Мак-Кінсі", її оцінка.
26. Вибір стратегії. Ключові фактори вибору стратегії. Матриця вибору стратегії А.Томпсона і А.Стрікланда.
27. Стратегічні альтернативи. Оцінювання обраних альтернативних стратегій. Експертні методи у стратегічному виборі.
28. Функції вищого керівництва при виконанні стратегії.
29. Стратегічні зміни на підприємстві. Тактика впровадження змін.
30. Ставлення до змін. Матриця "зміна – опір".
31. Стили керівництва при розв'язанні конфліктів. Організаційна структура підприємства як об'єкт стратегічних змін.
32. Суть та завдання стратегічного контролю. Оцінювання виконання стратегії. Проведення коригування стратегії за результатами контролю.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання

82–89	Дуже добре	В	вище середнього рівня
75–81	Добре	С	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	Д	непогано
60–66	Достатньо	Е	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Ех	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Дмитрієв І. А. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів / І. А. Дмитрієв, І. Ю. Шевченко. Х.: ХНАДУ, 2018. 292 с
2. Бандурка О.М., Ковальов Є.В., Садиков М.А., Маковоз О.С. Економіка підприємства: навчальний посібник. Х.: ХНУВС. 2017. 192 с.
3. Блакита Г., Лановська Г. Інтегральна оцінка діяльності підприємства. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету, 2017. №6(116).- С. 52-61.
4. Мойсеєнко І., Ревак І., Миськів Г., Чапляк Н. Інвестиційний аналіз: навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 276 с.
5. В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін. Економічна теорія : підручник: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.
6. Лактіонова О. А. Навчальний посібник з дисципліни «Інвестування». Вінниця: «Донецький національний університет імені Василя Стуса» 2019. 256 с.
7. Мордань Є. Ю., Рекуненко І.І., Журавка О.С., Бухтіарова А.Г. Методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Інвестування». Суми: Сумський державний університет, 2019. 92 с
7. Петухова О.М, Інвестування Навчальний посібник рекомендовано МОН України. К.: ЦНЛ. 2017 336 с.
8. Матійчук Л.П., Новосад О.В., Павлова О.М. Державні та ринкові шляхи регулювання системи енергетичної безпеки. *"Наука і техніка сьогодні", Серія "Економіка"*. Випуск № 5(5) 2022. С. 139-152.
9. Павлова О.М., Павлова К.В., Куденьчук А. Територіальні аспекти дослідження поняття соціально-економічного розвитку регіону. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки: журнал*. 2021. №1 (25). С. 6-15.
8. Стрішенець М. М., Павлова О. М., Павлов К. В. Інституціональна економічна теорія і розвиток світової економічної науки в умовах глобалізаційних змін. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки"*. 2021. №5. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-5-7207>

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

3. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
4. Державний служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
6. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.